

MINISTER EDUKACJI I NAUKI

Warszawa, 29 czerwca 2021 r.

BK-WKI.035.2.2020.AJK

Sprawozdanie za rok 2020 ze sposobu rozpatrzenia skarg i wniosków w Ministerstwie Edukacji i Nauki¹, kuratoriach oświaty oraz w jednostkach podległych Ministrowi Edukacji i Nauki, w dziale Oświata i wychowanie

Sprawozdanie obejmuje skargi i wnioski złożone w trybie wynikającym z przepisów zawartych w dziale VIII ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 256) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków (Dz. U. Nr 5, poz. 46), zwanymi dalej odpowiednio „Kpa” i „rozporządzeniem”.

Poniższy dokument jest sprawozdaniem ze sposobu rozpatrzenia skarg i wniosków w roku 2020 przez:

- 1) Ministerstwo Edukacji Narodowej,
- 2) kuratoria oświaty,
- 3) Centralną Komisję Egzaminacyjną i okręgowe komisje egzaminacyjne, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Centrum Informatyczne Edukacji, Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą – zwane dalej „jednostkami podległymi”.

1. Charakterystyka liczbowa skarg

Łączna liczba skarg wniesionych do Ministerstwa Edukacji Narodowej, kuratoriów oświaty i jednostek podległych w roku 2020 wyniosła 1254 i zmniejszyła się w porównaniu do roku 2019 o 31,55% (w roku 2019 wniesiono łącznie 1832 skargi).

Liczba skarg uznanych za zasadne kształtowała się następująco:

- 2019 rok – 559 skarg (30,51% wszystkich skarg),
- 2020 rok – 368 skarg (28,79% wszystkich skarg).

W 2020 roku liczba skarg, które przekazano do rozpatrzenia właściwym organom w odniesieniu do roku 2019 zmniejszyła się o 29,61% i kształtowała się następująco:

- w 2019 roku – 439 skarg (23,96% wszystkich skarg w tym roku),
- w 2020 roku – 309 skarg (24,18% wszystkich skarg w tym roku).

¹ Poprzednio: Ministerstwo Edukacji Narodowej zniesione rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Edukacji i Nauki oraz zniesienia Ministerstwa Edukacji Narodowej i Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. z 2020 poz. 2334);

Do Ministerstwa Edukacji Narodowej, kuratoriów oświaty oraz jednostek podległych wpływały również skargi niezawierające imienia i nazwiska (nazwy) oraz adresu wnoszącego. W 2020 roku liczba tych skarg w odniesieniu do roku 2019 zmniejszyła się o 37,62%.

- w 2019 roku – 202 skarg (11,03% wszystkich skarg w tym roku),
- w 2020 roku – 126 skarg (9,86% wszystkich skarg w tym roku).

2. Charakterystyka przedmiotowa skarg i wniosków

1) Ministerstwo Edukacji Narodowej

Dominująca problematyka skarg składanych do Ministerstwa Edukacji Narodowej, dotyczyła:

- oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów, w tym przestrzegania zasad oceniania podczas nauki zdalnej oraz stosowania procedur podczas egzaminów – ósmoklasisty i maturalnych;
- sprawowania nadzoru pedagogicznego przez kuratorów oświaty, w tym sposobu przeprowadzenia kontroli w szkole;
- funkcjonowania przedszkoli w reżimie sanitarnym,
- uczniów z niepełnosprawnościami, pomocy psychologicznej i nauczania indywidualnego;
- bezpiecznych i higienicznych warunków nauki i opieki w szkole także podczas reżimu sanitarnego;
- izolacji dzieci z niepełnosprawnościami oraz problemami podczas nauki zdalnej;
- postawy etycznej nauczycieli i dyrektorów szkół.

W roku 2020 do Ministerstwa Edukacji Narodowej skierowano wnioski o różnorodnej tematyce. Zasadne wnioski dotyczyły spraw zniesienia obowiązku uzyskania opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej dotyczącej spełniania przez ucznia obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki poza szkołą oraz umożliwienia uczniom branżowych szkół I stopnia wszystkich klas realizację zajęć praktycznych u pracodawców na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego.

2) Kuratoria oświaty

Problematyka skarg uznanych za zasadne dotyczyła:

- realizacji zadań z zakresu udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki;
- oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów, w tym wewnątrzszkolnego systemu osiągnięć edukacyjnych uczniów;
- praw ucznia;
- realizacji zadań dyrektora szkoły, w tym sprawowania nadzoru pedagogicznego oraz postawy nauczycieli;
- współpracy szkoły z rodzicami;
- realizacji podstawy programowej.

W 2020 roku do kuratoriów oświaty nie wpłynęły wnioski, które zostały uznane za zasadne.

3) Jednostki podległe MEIN

W Centralnej Komisji Egzaminacyjnej oraz okręgowych komisjach egzaminacyjnych dominujące zagadnienia, stanowiące przedmiot skarg uznanych za zasadne, dotyczyły następujących spraw:

- organizacji wglądów do sprawdzonych i ocenionych arkuszy egzaminacyjnych w warunkach sanitarnych związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19;
- nieprzestrzegania procedur egzaminacyjnych w szkołach.

W 2020 roku do Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, jak również do okręgowych komisji egzaminacyjnych nie wpłynęły wnioski do rozpatrzenia w trybie przepisów Kpa.

W Ośrodku Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą (ORPEG) w 2020 roku skargi składane dotyczyły niewłaściwego kierowania działalnością szkoły oraz sprawowania nadzoru pedagogicznego, w tym naruszenia dobra uczniów. Natomiast wnioski uznane za zasadne dotyczyły współpracy z organami statutowymi (radą rodziców) i kierowania działalnością szkoły.

Do Ośrodka Rozwoju Edukacji w 2020 r. wpłynęły 4 skargi, które na podstawie art. 231 Kpa zostały przekazane właściwym organom, nie natomiast nie wpłynęły wnioski.

W Centrum Informatycznym Edukacji nie odnotowano wpływu skarg i wniosków.

3. Działania na rzecz usunięcia przyczyn skarg i wniosków oraz doskonalenia działalności Ministerstwa Edukacji Narodowej, kuratoriów oświaty, jednostek podległych

W celu zminimalizowania liczby skarg dotyczących sprawowania nadzoru pedagogicznego w roku 2020 w Ministerstwie Edukacji Narodowej podejmowane były następujące działania:

- przy ustalaniu podstawowych *kierunków realizacji polityki oświatowej państwa* na kolejne lata szkolne uwzględnione zostały zagadnienia, które są najczęściej poruszane w sprawach kierowanych do MEN, w tym w skargach;
- przekazano w trakcie cyklicznych spotkań z kuratorami oświaty uwagi dotyczące dostrzeżonych nieprawidłowości w zakresie dokonywanej – w trybie nadzoru pedagogicznego - oceny zgodności z przepisami prawa działalności szkół;
- współpracowano w trudnych sprawach indywidualnych z pracownikami wydziałów nadzoru pedagogicznego kuratoriów oświaty;
- każdorazowo, w przypadku wystąpienia nieprawidłowości co do przyjętych przez pracowników kuratoriów rozstrzygnięć, przesyłano do kuratorów oświaty pisma nadzorcze informujące o błędach, wyjaśniające zastosowanie przepisów prawa w konkretnej sprawie, ew. wskazujące na

potrzebę/konieczność ponownego zbadania sprawy oraz wzmocnienia nadzoru kuratora nad pracą wizytatorów.

W celu usuwania przyczyn skarg dotyczących nieprzestrzegania przepisów określających zasady oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów Ministerstwo od 2018 roku planowo realizuje w kuratoriach oświaty kontrole nt. *Realizacja przez Kuratora Oświaty nadzoru pedagogicznego w zakresie przestrzegania zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w szkołach oraz zadań związanych z awansem zawodowym nauczycieli*. Ministerstwo Edukacji i Nauki, w bieżącym roku, kontynuuje kontrole kuratoriów w ww. zakresie.

W ocenie Ministerstwa w 2020 r. – w związku z prowadzeniem kształcenia przy wykorzystaniu metod i technik kształcenia na odległość – nie miał miejsca istotny wzrost liczby skarg na sposób funkcjonowania szkół i placówek prowadzących kształcenie w sposób zdalny. Skargi – istotnie – dotyczyły również edukacji zdalnej, bowiem w tej postaci była ona realizowana w ubiegłym roku. Nie można natomiast stwierdzić, że prowadzenie kształcenia w sposób zdalny nasiliło skargi na funkcjonowanie szkół.

Wydane przepisy prawa oświatowego, w tym dotyczące organizacji pracy szkół i placówek systemu oświaty w pandemii koronawirusa COVID-19², umożliwiły dyrektorom jednostek oświatowych zapewnienie uczniom pomocy psychologicznej oraz prawidłowe zorganizowanie kształcenia uczniów z niepełnosprawnościami, w tym np. z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

12 sierpnia 2020 r. Minister Edukacji Narodowej (dalej: Minister) podpisał 5 rozporządzeń³, które pozwoliły na wdrożenie w szkołach odpowiednich rozwiązań w przypadku wystąpienia ogniska zakażenia. Dzięki wprowadzonym zmianom dyrektorzy szkół i placówek mogli zawiesić zajęcia na określony czas dla grupy uczniów lub całej szkoły, w zakresie wybranych lub wszystkich zajęć i w konsekwencji przejść na pracę i naukę w formie zdalnej lub mieszanej. Zgodnie z przepisami prawa, dyrektor występował o zgodę organu prowadzącego oraz pozytywną opinię właściwego państwowego powiatowego inspektora sanitarnego. Wydana przez państwowego powiatowego inspektora sanitarnego pozytywna opinia wobec inicjatywy zawieszenia zajęć w szkole lub placówce uwzględniała kwestie dotyczące skali zagrożenia epidemiologicznego dla danej społeczności szkolnej (w tym dla uczniów z chorobami przewlekłymi). Nowe regulacje prawne obowiązujące w bieżącym roku szkolnym 2020/2021 pozwalają jednostkom systemu oświaty, w razie zagrożenia epidemicznego, wprowadzić odpowiednie i elastyczne rozwiązania. Ministerstwo Edukacji Narodowej na bieżąco zamieszczało na stronie internetowej urzędu informacje

² Obecnie obowiązujące rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 kwietnia 2021 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. z 2021 r. poz. 752);

³ 1) w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1386);

2) w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (art. 30b upo) (Dz. U. z 2020 r. poz. 1389);

3) w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (art. 30c upo) (Dz. U. z 2020 r. poz. 1394);

4) zmieniające rozporządzenie w sprawie organizacji kształcenia dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą (Dz. U. z 2020 r. poz. 1388);

5) zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania (Dz. U. z 2020 r. poz. 1385);

umożliwiający dyrektorom jednostek systemu oświaty właściwą organizację pracy tych jednostek w warunkach pandemii⁴. Od 1 września 2020 r. obowiązują wytyczne dla publicznych i niepublicznych szkół i placówek, w tym specjalnych, opracowane wspólnie przez Ministra Edukacji Narodowej z Głównym Inspektorem Sanitarnym i Ministrem Zdrowia. Na podstawie tych wytycznych, dyrektorzy szkół i placówek, w tym specjalnych, mogli również przygotować wewnętrzne regulaminy lub procedury funkcjonowania szkoły lub placówki w czasie epidemii, uwzględniając w szczególności specyfikę szkoły, w tym jej warunki lokalowe i wyposażenie.

W przypadku uczniów z niepełnosprawnościami kontynuujących naukę w szkole każdego typu i rodzaju (ogólnodostępna, integracyjna, specjalna), którzy z uwagi na rodzaj niepełnosprawności nie mogli realizować zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w miejscu zamieszkania, dyrektor szkoły miał obowiązek zorganizować dla tych uczniów zajęcia w szkole lub umożliwić im realizację zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość na terenie szkoły, przy zapewnieniu bezpiecznych i higienicznych warunków.

W przypadku szkół podstawowych specjalnych oraz szkół ponadpodstawowych specjalnych, w tym funkcjonujących w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych – zajęcia mogły być prowadzone w szkole, a decydował o tym dyrektor szkoły. Działalność ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych została ograniczona.

Jednak pozostawiono możliwość realizacji zajęć, w szczególności zajęć rewalidacyjnych, zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka – za zgodą rodziców dzieci i uczniów posiadających odpowiednio orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych lub opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka. Zajęcia mogły być realizowane w bezpośrednim kontakcie dziecka lub ucznia z osobą prowadzącą te zajęcia, z zastosowaniem zaleceń i wytycznych sanitarnych.

Rekomendowano aby realizacja zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zajęć specjalistycznych, rewalidacyjnych i terapeutycznych odbywała się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Na terenie szkoły lub placówki mogły odbywać się ww. zajęcia, których nie można było zrealizować z wykorzystaniem ww. metod i technik. Zachowano całkowitą dobrowolność uczestniczenia w zajęciach dzieci i młodzieży. W wyborze sposobu realizacji zajęć zalecano też uwzględnienie możliwości danej jednostki systemu oświaty, z zachowaniem bezpiecznych i higienicznych warunków ich realizacji. Dzieci, uczniowie i ich rodzice mogli korzystać dobrowolnie i nieodpłatnie z pomocy psychologiczno-pedagogicznej⁵ zapewnianej i udzielanej w przedszkolu, szkole i placówce. Pomoc udzielana w jednostkach systemu oświaty rodzicom dzieci i uczniów polegała na wspieraniu rodziców w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i dydaktycznych oraz rozwijaniu ich umiejętności wychowawczych w celu zwiększenia efektywności pomocy udzielanej uczniom⁶.

⁴ <https://www.gov.pl/web/edukacja/nauka-zdalna-w-szkolach-przedluzona-do-3-stycznia-2021-r>

⁵ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1280);

⁶ § 2 ust. 3 ww. rozporządzenia w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach;

Dzieci, uczniowie i rodzice mogli otrzymać wsparcie również w poradniach psychologiczno-pedagogicznych⁷. Cały czas funkcjonuje także bezpłatna infolinia 800 080 222 z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Dodatkowo takie wsparcie oferuje również poradnia on-line „Zawsze Jest Jakieś Wyjście”⁸.

Ponadto, w celu ograniczenia ryzyka rozprzestrzeniania się zakażenia, który w 2020 r. był celem dominującym i umożliwienia uczniom rozpoczęcia nauki w szkołach w bezpiecznych i higienicznych warunkach w czasie pandemii koronawirusa wywołującego chorobę COVID-19 Minister:

- 1) poddał analizie rozwiązania i ich efekty występujące w innych państwach, głównie europejskich. Podczas wideokonferencji z ministrami edukacji państw UE wymieniano informacje i doświadczenia na temat wpływu pandemii na funkcjonowanie systemów oświaty. Omawiano w szczególności kwestie dotyczące rozwiązań w zakresie kształcenia na odległość;
- 2) współpracował z Ministrem Zdrowia oraz Głównym Inspektorem Sanitarnym;
- 3) monitorował sytuację przedszkoli i placówek oświatowo-wychowawczych, których funkcjonowanie nie zostało ograniczone;
- 4) adekwatnie do stanu epidemii przygotowywał i przedstawiał zalecenia dla szkół⁹ (zawierały one ogólne i szczegółowe zalecenia związane m.in. z organizacją zajęć w szkole, wydawaniem posiłków, higieną, czyszczeniem, dezynfekcją pomieszczeń i powierzchni, postępowaniem w przypadku podejrzenia zakażenia u uczniów i pracowników szkoły. Zostały rozpowszechnione m.in. na stronie internetowej oraz kanałach społecznościowych MEN);
- 5) zapewnił wymianę i upowszechnienie istotnych informacji. W drugiej połowie sierpnia odbyły się spotkania z wojewodami, z regionalnymi inspektorami sanitarnymi, dyrektorami szkół i placówek. Przygotowano materiały informacyjne dla dyrektorów szkół, rodziców z najważniejszymi wytycznymi dotyczącymi zasad bezpieczeństwa i schematami procedur.

Jednocześnie, mając na uwadze zalecenia higieniczne określone w wytycznych, w wyniku współpracy z Ministerstwem Zdrowia, zostało zapewnione dodatkowe wsparcie dla przedszkoli, szkół i placówek oświatowych w środki ochrony indywidualnej oraz termometry bezdotykowe. MEN zachęcało dyrektorów szkół i placówek oświatowych do składania zamówień na dostawę bezpłatnego płynu do dezynfekcji oraz masek medycznych dla personelu szkolnego za pośrednictwem formularza znajdującego się na stronie: <https://soi.mz.gov.pl> zakładka: Szkoły. Zapas płynów i maseczek był przekazywany przez Ministerstwo Zdrowia.

Przedszkola nie wnioskowały za pośrednictwem aplikacji SOI o środki do dezynfekcji oraz maseczki. Ministerstwo Zdrowia w celu ograniczenia ryzyka zakażeń koronawirusem SARS-CoV-2 zapewniło środki ochrony dla personelu

⁷ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 199, z późn. zm.);

⁸ Więcej informacji pod linkiem: <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/pomocpsychologiczno-pedagogiczna-dla-uczniow-i-rodzicow>

⁹ - wytyczne MEN, MZ i GIS dla publicznych i niepublicznych szkół i placówek, od 1 września 2020 r.,
- zalecenia dla dyrektorów publicznych i niepublicznych szkół i placówek w strefie czerwonej/żółtej,
- wytyczne przeciwepidemiczne Głównego Inspektora Sanitarnego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkole podstawowej i innych form wychowania przedszkolnego oraz instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3,
- wytyczne dla wypoczynku letniego,
- wytyczne MEN, MZ i GIS dla szkół podstawowych – działalność opiekuńcza dla uczniów klas I-III szkoły podstawowej;

przedszkoli. Resort zdrowia na podstawie przekazanego przez MEN wykazu publicznych i niepublicznych przedszkoli (SIO) przygotowało wysyłkę środków ochrony, przyjmując za podstawowe kryterium liczbę dzieci w przedszkolu.

W 2020 r. zaktualizowano poradnik *Bezpieczna szkoła. Zagrożenia i zalecenia działania profilaktyczne w zakresie bezpieczeństwa fizycznego i cyfrowego uczniów*. Stanowi on kompendium wiedzy/zbiór rekomendacji nt. działań profilaktycznych związanych z ryzykiem wystąpienia zagrożeń bezpieczeństwa w szkole/placówce wraz ze wskazaniem przepisów w tym zakresie, zawiera działania profilaktyczne i procedury w odniesieniu do bezpieczeństwa fizycznego (wewnętrznego i zewnętrznego) oraz bezpieczeństwa cyfrowego. Dokument został upowszechniony we wrześniu 2020 r. do bezpłatnego pobrania na stronie internetowej:

<https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/bezpieczenstwo-fizyczne-i-cyfroweuczniow-poradnik-men>.

W celu sprawdzenia prawidłowości wprowadzonych w 2018 r. przepisów dotyczących usankcjonowania monitoringu szkolnego, Minister¹⁰ na rok szkolny 2019/2020 w ramach nadzoru pedagogicznego jako kierunek realizacji polityki oświatowej państwa wskazał kontrolę pn. *Zgodność z przepisami prawa funkcjonowania monitoringu wizyjnego w szkołach*. Kontrola zaplanowana została na II semestr roku szkolnego 2019/2020. Z uwagi na rozwój epidemii SARS-CoV-2 oraz konieczność zapewnienia bezpieczeństwa, zarówno uczniom jak również pozostałym pracownikom oświaty, decyzją Ministra zawieszono do odwołania realizację planów nadzoru pedagogicznego kuratorów oświaty na rok szkolny 2019/2020, opracowanych z uwzględnieniem podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa. Mając powyższe na względzie, zadanie to zostało przesunięte do realizacji na rok szkolny 2020/2021.

Od roku szkolnego 2017/2018 każda szkoła ma obowiązek realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego. Działania w nim zawarte skierowane są do uczniów, nauczycieli i rodziców. Natomiast od 1 września 2019 r. program wychowawczo-profilaktyczny szkoły musi być opracowany na podstawie wyników corocznej diagnozy potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem nowych substancji psychoaktywnych.

Ponadto, w celu niwelowania przyczyn agresji, przemocy, konfliktów w szkołach, Minister w ramach ogłoszonych w 2020 r. otwartych konkursów ofert¹¹ zlecił realizację działań z zakresu profilaktyki problemów zdrowia psychicznego i poprawy dobrostanu psychicznego społeczeństwa. Adresatami działań byli uczniowie, nauczyciele, rodzice i instytucje tzw. otoczenia szkoły.

W ramach zadań, m.in.:

- 1) przygotowano i przeprowadzono szkolenia online dla nauczycieli i rodziców dotyczące upowszechnienia w szkołach i placówkach oświatowych zasad komunikacji oraz mediacji szkolnej i mediacji rówieśniczej jako metod

¹⁰ Na podstawie art. 60 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 910 z późn. zm.);

¹¹ Konkurs, Profilaktyka zdrowia psychicznego w szkole – myślimy pozytywnie. Prowadzenie działań na rzecz upowszechniania wiedzy na temat zdrowia psychicznego i jego uwarunkowań, kształtowanie przekonań, postaw, zachowań i stylu życia wspierającego zdrowie psychiczne, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu, przeciwdziałanie seksualizacji dzieci i młodzieży – w szczególności przez prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych. – zadanie z zakresu zdrowia publicznego zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz.U. 2016 poz. 1492) oraz konkurs: Wspieranie szkół i placówek oświatowych w realizacji skutecznych działań wychowawczo-profilaktycznych;

- rozwiązywania konfliktów i zapobiegania agresji i przemocy w relacjach społecznych;
- 2) przeprowadzono szkolenia online dla nauczycieli i rodziców uczniów z niepełnosprawnością, w tym ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z niepełnosprawnością intelektualną i niepełnosprawnościami sensorycznymi, w dwóch podstawowych aspektach, zwiększenia możliwości życiowych oraz sposobów uniknięcia destrukcyjnych doświadczeń;
 - 3) kontynuowano działanie dotyczące całodobowej, bezpłatnej, ogólnopolskiej infolinii.

Pod numerem telefonu 800 080 222 – dzieci, nastolatki, rodzice, nauczyciele mogli uzyskać profesjonalną pomoc doświadczonych specjalistów i prawników. Specjaliści udzielali fachowego wsparcia w najtrudniejszych sytuacjach, z jakimi mierzyły się dzieci i młodzież w szczególności w sytuacji pandemii, także poprzez czaty i pocztę elektroniczną. Dzieci mogły korzystać z pełnej oferty infolinii bez zgody i wiedzy rodzica – anonimowo. W sytuacji przemocy domowej uruchamiane były działania interwencyjne z udziałem pomocy wielodyscyplinarnej. Dodatkowo Ministerstwo Edukacji i Nauki uruchomiło także program wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla uczniów i nauczycieli w pandemii. W ramach działań zaproszeni do programu eksperci zidentyfikują pojawiające się u uczniów problemy. Następnie zostanie opracowany model wsparcia i pomocy uczniom, którzy borykają się z trudnościami psychicznymi.

W związku z wpływającymi skargami dotyczącymi postawy etycznej nauczycieli, Minister Edukacji Narodowej podjął decyzję o wznowieniu prac Zespołu ds. statusu zawodowego pracowników oświaty. W pracach Zespołu biorą udział przedstawiciele nauczycielskich związków zawodowych, korporacji samorządowych oraz strona rządowa. Zadaniem Zespołu jest wypracowywanie rozwiązań systemowych w dziedzinie edukacji narodowej, w szczególności w zakresie statusu zawodowego nauczycieli. Kwestie dotyczące odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli były tematem posiedzeń Zespołu do spraw statusu zawodowego pracowników oświaty, które odbyły się w dniu 29 stycznia 2020 r. oraz 26 lutego 2020 r. Podczas dyskusji strony biorące udział w posiedzeniach tego Zespołu, ustaliły, iż istnieje potrzeba:

- 1) szybkiej nowelizacji ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli, w szczególności dokonania zmiany m.in. przepisu dotyczącego zawiadamiania rzecznika dyscyplinarnego o popełnieniu czynu naruszającego prawa i dobro dziecka w zakresie terminu, w jakim dyrektor szkoły powinien powiadomić rzecznika dyscyplinarnego o popełnieniu przez nauczyciela takiego czynu;
- 2) szerszej nowelizacji ww. ustawy obejmującej zmiany w zakresie przepisów regulujących odpowiedzialność dyscyplinarną nauczycieli mające charakter systemowy, które będą rozważane przy gruntownej zmianie pragmatyki zawodowej nauczycieli.

Z uwagi na powyższe ustalenia została przygotowana nowelizacja ustawy – Karta Nauczyciela¹², która weszła w życie 19 stycznia 2021 r., obejmująca następujące rozwiązania:

¹² Ustawa z dnia 19 listopada 2020 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (Dz. U z 2021 . poz. 4).

- 1) wydłużenie do 14 dni czasu dla dyrektora szkoły lub organu prowadzącego szkołę na zawiadomienie rzecznika dyscyplinarnego o podejrzeniu popełnienia przez odpowiednio nauczyciela lub dyrektora szkoły czynu naruszającego prawa i dobro dziecka. Ponadto doprecyzowanie w jakim przypadku nie dochodzi do zawiadomienia. Odpowiednio dyrektor szkoły lub organ prowadzący szkołę nie są obowiązani zawiadomić rzecznika dyscyplinarnego, jeżeli okoliczności bezspornie wskazują, że nie doszło do popełnienia czynu naruszającego prawa i dobro dziecka;
- 2) określenie m.in. terminu na złożenie wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego (wniosek taki składany jest nie później niż w terminie 3 miesięcy od wszczęcia postępowania wyjaśniającego) oraz zmianę okresu, w którym może być wszczęte postępowanie dyscyplinarne (postępowanie dyscyplinarne nie może być wszczęte po upływie 5 miesięcy od dnia powzięcia przez organ, przy którym działa komisja dyscyplinarna, wiadomości o popełnieniu czynu oraz po upływie 2 lat od popełnienia tego czynu). Ponadto wprowadzenie także instytucji zawieszenia biegu terminu na złożenie przez rzecznika dyscyplinarnego wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego lub wydanie przez niego postanowienia o umorzeniu postępowania wyjaśniającego, w sytuacji gdy nauczyciel, którego dotyczy postępowanie wyjaśniające, z powodu nieobecności w pracy nie ma możliwości złożenia wyjaśnień;
- 3) doprecyzowanie przepisów dotyczących zawieszenia nauczyciela lub dyrektora szkoły w pełnieniu obowiązków. Dookreślenie, że dyrektor szkoły zawiesza w pełnieniu obowiązków nauczyciela, a organ prowadzący szkołę – nauczyciela pełniącego funkcję dyrektora szkoły, jeżeli wszczęte postępowanie karne lub złożony wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego dotyczy czynu naruszającego prawa i dobro dziecka, chyba że we wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego rzecznik dyscyplinarny wnosi o orzeczenie kary nagany z ostrzeżeniem i ze względu na powagę i wiarygodność zarzutów niecelowe jest odsunięcie odpowiednio nauczyciela albo nauczyciela pełniącego funkcję dyrektora szkoły od wykonywania obowiązków w szkole.

W kuratoriach oświaty, w przypadku szkół/placówek, gdzie w wyniku przeprowadzonej na skutek złożenia skargi kontroli wykryto nieprawidłowości, wydawano zalecenia, których realizacja podlegała następnie weryfikacji. Organizowano konferencje on-line z udziałem dyrektorów szkół dotyczące zmian w przepisach prawa powszechnie obowiązującego ale również problematyki najczęściej poruszanej w skargach. Przekazywano informacje zarówno w zakresie przepisów prawa, jak i bieżących opinii, interpretacji i stanowisk organów nadzoru, w tym dotyczących kwestii problemowych i pojawiających się w treści skarg.

W okręgowych komisjach egzaminacyjnych co roku prowadzone są obowiązkowe szkolenia dla dyrektorów szkół. Podczas tych szkoleń zwrócono szczególną uwagę na przygotowanie i przeprowadzenie egzaminów zewnętrznych.

Ponadto wykorzystano i rozpowszechniano opracowane przez Centralną Komisję Egzaminacyjną materiały multimedialne dla rodziców i osób zdających, które objaśniają obowiązujące przepisy prawa, a także opracowano własne materiały informacyjne, w tym dedykowane zdającym, popularyzujące obowiązujące procedury przeprowadzania egzaminów.

W Ośrodku Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą zwiększono częstotliwość i zakres monitorowania sposobu zarządzania i organizacji procesów edukacyjnych w Zespole Szkół w Atenach, w Szkołach Polskich, Szkołach Europejskich oraz w Sekcjach Polskich we Francji. W ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego w zakresie wspomagania ORPEG wyjaśnia kwestie obowiązujących przepisów prawnych odnoszących się do oświaty, zasad funkcjonowania i organizacji pracy szkół, realizacji ram programowych kształcenia uzupełniającego oraz kształcenia ogólnego, zatrudniania kadry pedagogicznej i pracowników administracyjnych, zasady funkcjonowania organów statutowych szkoły. Wnioski powstałe w trakcie monitorowania pracy szkół i po rozpatrzeniu skarg pozwalają uszczegółwić kierunek wsparcia i monitoringu.

Poza tym ORPEG przeprowadził kontrole doraźne w trybie zdalnym, co umożliwiło bezpośredni kontakt ze skarżącymi. W ich wyniku wydano zalecenia pokontrolne kierownikom szkół, a także monitorowano ich wdrażanie.

W załączeniu: zestawienie liczbowe skarg i wniosków wniesionych w roku 2020 do Ministerstwa Edukacji Narodowej, kuratoriów oświaty oraz jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Edukacji Narodowej.

OPRACOWAŁA
Alicja Jakubiak-Kępińska
Główny specjalista w Departamencie Kontroli i Audytu

AKCEPTOWAŁ
Sławomir Wiatrowski
dyrektor Departamentu Kontroli i Audytu

ZATWIERDZAM

Przemysław Czarnek
Minister
/ – podpisany cyfrowo/